

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrto leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrto leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrto leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrto leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrto leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrto stopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročila, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Ghyczyjeve zakonske osnove.

Iz Budim-Pešte 2. nov. [Izv. dop.]

Predmet, o katerem se danes pri nas največ govori, in o katerem se bode še dalje časa govorilo, pisalo in razpravljalo, so Ghyczyjeve zakonske osnove. Teh zakonskih osnov nij nič manj nego devet. Vse merijo samo na en cilj, da se odpravi iz dežele tisti požerušni gost, ki se že od leta 1869. z našo krvjo in z našim znojem debeli, in katerega se vsi financ-ministri tega sveta tako strašno boje, namreč primanjkljaj ali deficit! Ghyczyjeve zakonske osnove hočejo svojo vojsko proti deficitu rekrutovati iz žepov davkoplačevalcev, in zato hočejo prav globoko v njega seči. V Ghyczyjevih zakonskih osnovah izražen je dober kos moderne komunistične teorije, po kateri naj poedinec nič nema, nego vse naj bode last občine, ali v daljnem krogu države. — Lahko je tam davke povišati, kjer je narod premožen, težko pa tam, kjer je, kakor pri nas, siromašen. „Nincz pénz!“ nič penez, to je na Ogerskem danes splošna nadloga, in Ghyczy nij Mojzes, da bi znal iz suhe skale studenec odpreti.

Ghyczyjeve zakonske osnove ustanovljujejo, da se imajo vsi izravni davki za 5% povišati, da se ima od voznine na železnica in parobrodih 10% u ime državnega davka pobirati, da se imajo kapitali in rente obdavčiti, da se imajo hišarina, pridobitnina, užitnina in rudakopja z novimi davki obložiti, in na zadnje se celo na lov in na lovske puške nij pozabilo.

Kako bode narod ves ta davek zmogel?

Tudi za to je Ghyczy skrbel. On bo postavil nove, davek utirjajoče finančne organe, in ti bodo davke brez vsega usmiljenja uganjali. Če poedinec ne bode mogel njemu odmerjenega davka plačati, ga bo morala občina mesto njega plačati. Ghyczy je rekel v državnem zboru: „mi ne trebamo učenih govorov o narodnem in državnem gospodarstvu, mi ne trebamo učenih razprav o novih davkovskih sistemih, mi ne trebamo sploh nobenih učenih teorij, kar mi trebamo, je denar, gotov denar! in sicer brzo, drugače smo za pol leta s svojo državo na bobnu, insolventni, in to bi moglo jako nepovoljne posledice za nas imeti.“ To je gotovo v lapidarnem stilu govorjeno.

Ghyczy se s svojimi zakonskimi osnovami nij skazal finančnega ženija. S povišenjem davkov državne dohodke pomnožiti, to bi na zadnje vsak zadel. Finančni ženij je samo tisti, ki davke znižuje, in z znižanimi davki večji državni dohodek doseže. Ogersko je dežela, katero sta Ceres in Bachus tako obilno nadarila, kakor malo katero, a kljub temu vendar nij v stanju toliko zmagati, da bi sama sebe upravljati mogla. Kdo je temu kriv? Svet kaže na — aristokracijo!

Ghyczyjeve zakonske osnove stoje sedaj pred dvojnimi vprašanjem: prvič ali jih bode naš državni zbor sprejel? in drugič, ali se bodo dale izvesti? Državni zbor je Ghyczyjev „exposé“ mirno in resno poslušal. Opozicija je molčala, kajti Ghyczy je mož iz njenih vrst; vladna stranka je pa s svojim odobravanjem jako škrtarila, ker vendar nij pristojno, da se nakladanje večjih davkovnih bremen z veselimi tleskanjem sprejema. Če

bode naše javno mnenje, ki je odločno proti Ghyczyjevimi osnovam, svoj pravi izraz v državnem zboru našlo, čakajo Ghyczyja trdi boji. Tudi naši časopisi so z večšine proti Ghyczyjevimi osnovam, posebno ostro piše „Egyértétes“ proti njim. Ljudje mrmrajo, zakaj Ghyczy nij ekvipaže, jahače, konje, luksuz, pse, paradne poslužnike itd. obdavkal in zakaj so vsa ministerstva svoje stroške kolikor mogoče znižala, samo honvedsko ministerstvo ne.

Če državni zbor Ghyczyjeve zakonske osnove ne potrdi, bode Ghyczy odstopil, in potem bode naša državna kriza zopet vso svojo ostrino pokazala, kar se ve da za nas veselih dnij ne prorokuje.

Dolénjska in Loška železnica

z ozirom na Adrijsko in Črno morje.

Spisal V. C. Supan, prvosednik trgovinske in obrtniške zbornice Kranjske.

(Dalje.)

Svojo trditve bomo pričeli s tem, da pokažemo velik razloček, kakoršen je mej občilom po raznih sosednjih deželah avstrijske države. Zgodovina vseh dežel in pokrajin, katere so uže napredovale v obrtu, dokazuje da njih razcvit in blagostanje posebno izvira iz železnice, katerih je razumno zvršenih kolikor jih največ more biti. Ne sme se misliti, da železnice samo pospešujejo obrtnost, kolikor je katera dežela uže zdaj ima, — ne, kajti železnice so prve, ki najbolj zbuja nove obrte, ker duh zdanjega časa je tak, da se z njimi

Listek.

Ureh tretjikat ženin.

(Črtica iz kmetskega življenja, spisal O. Osipov.)

(Konec.)

Rekši toliko bolj zagrizen na ženitev odide od fajmoštra. Prvo žensko, ki jo sreča na poti, ustavi brez katic ovinkov.

„Ti“, nagovori jo „ali bi ti vedela za kako tako žensko, i tako-le, ki bi hotela omožiti se — nij da bi dejal, da na pre-slabo?“

Nagovorjena, dosti veljavno dekle iz bližnje vasi, poznala je uže od mladega Urha, kak mož je, zato se mu nasmehne in kratko odgovori:

„Kaj mene to vprašate?“ in hoče pohiteti dalje. Tedaj Ureh še pohlepneje hlastne za njo.

„Tebe, tebe! Taka-le mlada dekletca se najbolj zmenite take reči. Kaj pa ti moja! ali bi ti vzela mene? Saj me poznaš, ka-li?“

„O dobro. Oh, vas bi pa vendar ne hotela, takega žganjarskega dedca, — kobi vi tri vasi premogli!“

„O ti preparana zgaga ti, še desetkrat slabših ti bode manjkalo morebiti, stoj, stoj, ti košatica prevzetna! ti!“

Tako in še hujše jo Ureh zmira, dokler mu ne uide izpred oči. Potem pa mu pride na misel, da na to jezo in za svoje osušeno grlo bi zdajle še najbolje prilegalo se mu nekaj dobrih požirkov krepkega žganja. In na ravnost zavije v svojo staro taberno. Uže blizu tam prirohoče se mu uradnišk gospodič na proti in mu začne:

„Ureh, danes ste pa pomlajen in poskočen, kakor ženin. Stavim, da se ženite!“

Hi-hi, res! Kako učeni ljudje veste vse in uganete, meni Ureh sladko režech se. — „Kje pa imate nevesto?“ praša oni. — „Prav pridete je še nemam“. — „Še zdaj ne? Saj se uže tri leta ženite!“ — „Neki šentaj, pravim jaz, da mora biti, da se je vse zarotilo zoper mojo ženitev. Kaj menite vi, gospod,

ki ste tako učeni — jaz bi dejal, da to mi moja ranja dela tako. Ko bi dobro to vedel, kar izkopljem jo, da bi videl, ali bi se potlej oženil, ali ne.“

„A ranja, ki je mrtva — kaj vam če ona? Živi vam morda bolj napotje delajo.“ — „Ta pa tudi, to. Župan, fajmošter, vsi ljudje in še ženska nema nobena nič prav prave korajže do mene.“

„O, če nij družega, to ste brez skrbi. Žensk vi lahko dobite, kolikor jih hočete; drugim vašim opornikom pa bomo mi v kanceliji polomili vratove. Nikar se ne bojte, saj vemo, kako da je z vami.“ — „Ali bote res poongavili jih?“ — „Bomo, bomo vse! Le pripeljite jo, nevesto. Če bo še kdo jezik otresal, vas bomo pa mi oženili.“

„Ha, saj sem tudi jaz tako dejal. To ste gospodje vi, da! Pojdite, pojdite z menoj! Rad vam plačam glažek žganja in da vam povem, kako je.“ Urhov pristaš mu sicer ne izpolni te ljubeznjive volje, ali podpiše ga pa tako, da se Ureh nategoma zaleti v žganjarijo in tam zažganja ves denar

brez ugovora najbolj povzdiguje trgovinski, obrtniški, sploh narodno-gospodarni napredek; kajti državno-gospodarna produkcija sama je tist vir narodnega bogastva, kateri nikoli ne usahne. A izkušnja uči, da vsaka železnica povsod ob sebi, kodar teče, budi nove moči, katere produkcijo povzdigujejo in oživljajo.

In baš naša Kranjska zemlja je pripravna, kakor nobena druga dežela na suhem, da bi bila obrtna dežela. Mi smo prvi mejaši adrijskega morja z dvema važnima pristaniščema v Trstu in v Reki; čas ne more uže biti daleč, v katerem se odpravijo vsa svobodna pristanišča; mi imamo cesto na jutrov svet, na zapad in na padni vshod, kamor se po sami narator blago oddaja.

Mi imamo dovolj vode, kurjave, prebrisan narod itd. A da svojo drago Kranjsko deželo, prvo sosedo našega morja, naredimo v obrtno deželo, to je neogibno treba, da se po deželi zvršé pripravno osnovane železnice. Ta trdni in odločni program sem si v mnogoletnem prvosédovalni trgovinske in obrtne zbornice kranjske postavil s železno voljo in z neutrudno delavnostjo.¹⁾ Prvo spričevalo o tem je Goréjska železnica, pri kateri sem tudi jaz bil konsorciju na čelu. Po resnici bodi tukaj povedano, da so iz početka zelo nasprotovali nekateri veljavni možje mojemu értežu, železnico napraviti z Ljubljane čez gorenjsko zemljo na Beljak; nego vsa stvar je po deželi tako znana, da mi o tej stvari nij treba nič pripovedovati. Zdaj se stvar sploh suče samo o Dolenjski in Loški železnici. Obe železnici nijste samo za Kranjsko deželo, nego tudi za evropsko svetovno občilo zelo važni, namreč cesta od²⁾ se-

¹⁾ Ako bi se morebiti želelo kaj več o tem slišati, pripravljen bi bil tudi to povedati. Mnogo je uzrokov, zakaj Dolenjska in Loška železnica do zdaj še nijsta na ugodnejši stopinji. Kadar bi kdo zahteval, moremo tudi o tem odgovoriti, a za zdaj hočemo o teh uzrokih še molčati.

²⁾ Da se tudi Karavanke prerežejo ali s Celovca čez Ljubelj proti Trziču ali čez Jezerski Vrh, da se dohode navpična črta od severa na jug, nikakor nij

vera in severnega zapada na jug in južni vshod, v prvi vrsti oziroma na Trst, Reko, Dalmatinsko, potem na Pirej, Solun, Carigrad.

In resnico govori J. G. pl. Hahn, ¹⁾ bivši c. kr. konzul vzhodne Grške zemlje: „Pirej bode stopnica prihodnega evropskega hitrega občila“, poudarja, da, „kadar bode Pirej v zvezi z evropskimi železnicami, Brindisi, Pizejskemu pristanišči odda evropsko hitro občilo“. Znano je, da vlak po železnici teče malo ne dva in polkrat tako hitro, kakor pomorski parobrod, in po najtanjših premerilih je vožnje iz Aleksandrije v Pirej 511, v Solun 670 in v Brindisi 835 pomorskih milj, torej za 324 pomorskih milj, to je za 32 ur časa ob dobrem vremeni v Brindici več, nego v Pirej.

Tudi Trst leži mnogo ugodneje, nego pristanišči v Genovi in v Marsiliji; kajti iz Aleksandrije v Genevo je 1320, v Marsilijo 1425 pomorskih milj, a v Trst samo 1257 p. m. milj vožnje.

Da, gotovo me je razum vodil, ko sem dotičnim možem uže tolikokrat izrekel pomilovanje, da je južni del avstrijske države tako opuščen kar se tiče železničnih cest²⁾, kajti v severu našega cesarstva v čisto nevažna mesta drži po več železnic, a v Trst, največje avstrijsko trgovišče drži še zdaj samo ena železnica³⁾, in tudi pri prvem avstrijskem trgovinskem zboru mi je bila prilika, v seji

dvomiti, in tudi o teh dveh értežih se je uže pozvedelo, česar je treba.

¹⁾ V svojem izvrstnem spisu: „Potovanje iz Belega grada v Solun“.

²⁾ Največjo važnost ima tudi értež od Gorice na Ajdovščino, Vipavo, Razdrto itd., ker bi posebno uresničil italijansko-jutrovsko zvezo, ter uže zdaj izrekamo, da se o pravem času tudi za to érto goreče potegnemo.

³⁾ Naj se dalje pomisli, koliko let je bilo treba, predno sta iz Dunaja železnico dobili naši obe pristanišči v Trstu in v Reki. Najprvo so železne ceste naredili na sever in severni zapad, kjer včasih res utegnemo kako stvar kupiti, a prodati zelo malo, in kakor električni tok se je teh dežel obrtnost zvezala, sreem avstrijskega cesarstva; da, mení samemu se je takrat bila celo v Gorici pokazala kava, poslana iz Hamburga. Sicer bi se moglo še mnogokaj povedati tudi o teh tako množnih narodno-gospodarskih zmotah.

in še na upanje pije na prihodno veselo ženitev noter do poznega večera. Še le pahnen omaje se iz taberne ter zaletovaje se cinca počasi domov. Toda pridži iz mesta ga uže premaga pijača, da se zgrudi in zavalí v graben, kjer obleži in zaspi. A baš to — kdo bi mislil? — bila je sreča njegova. Ko je tam notri kaki dve uri spal, srečali so ga nekateri, pa, kakor levit v sv. pismu, šli so mimo njega, misleč si; kdo bi se ukvarjal s pijancem? Na zadnje pride mimo usmiljena ženska, in ko ga vidi ležati v mlaki, smili se ji v srce, pristopi k njemu ter mu z mlako, katere si je bil uže sam precej navlekel črez nos, omaka čelo in senca, dokler izdrami Urha. Potem ga izvleče kvišku, ga povprašuje in pomiljuje in na vse zadnje podpira spremlje domov.

Po tem je konec naše povesti kratek. Urhu je bila doma ta samaritanska pomočnica, Katra po imenu, tako všeč, da je v dolg pogovor spustil se ž njo in ker uij zasledel nobenega zadržka na njej, je odkril jej svoje srce ter ponudil se ji v zakon. In

ona — kar hitro povejmo — rekla je: no, naj pa bo! In bilo je. Fajmošter, ki se je bal, da bi Ureh res ne obabil se na „cvileh“, je, kakor vsi naši „gospodje“, kedar se jim resnost ali dobiček pokaže, hitro zatajil vse svoje premisleke zavoljo „treba“ ali „netreba“ Urhove ženitve, in Ureh je bil poročen pred oltarjem. Razumi, da potem so tudi sosesčani uklonili se pod Urhov zakon, ker je imel fajmoštrov žegen. O tem zadnjem so ljudje o pravem časi tem menj mogli dvomiti, ko je Ureh v svojem, blizo sedemdesetem letu nečega lepega jutra našel pri svoji ženi malo „punčiko“, ki je vekala. Kako pa je ta družinski prirastek bil mu mogoč, tega še zdaj nima izgruntanega, čeravno uže deset let v tretje oženjen duhta to, petdeset let pije žganje in šedeset tlači travo vsem učenim in neučenim padarjem in doktorjem na veliko uganjko.

Vi pa pojdite ter ga pogledajte in — posnemajte ga, če hočete sodoprinesti, da se ne bo svet opustil.

15. julija letos ko sem bil poročevalec drugega oddelka poleg družih stvari tudi to odločno in s povzdignenim glasom povedati. A nekoliko besed o tem izpregovorimo pozneje.

(Konec prihodnjič.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. novembra.

Državnega zbora odsek za urejenje žandarmerije je sklenil, da bodo žandari še dalje vojaško organizirani. — Budgetni odsek je sklenil dispozicijsfond 50.000 gld. vladi dovoliti. Opozicija bode pač proti govorila in glasovala.

V seji državnega zbora 3. novembra je Klepsch interpeliral vlado kedaj bode uredila vnanje pravne razmere starokatolikov. Fuchs utemeljuje svoj nasvet, naj se v delegacije ne voli več po deželah kakor dozdej, nego iz cele zbornice. Beer, Pražak govore proti, Rusin Kovalski pa „za“, kazaje da 3 milijone Rusinov nema v delegacijah nobenega zastopnika. Poljak Dunajevski je proti. Na zadnje pade Fuchsov nasvet s 153 glasovi proti 57. Torej je bila tudi vlada proti.

Rusinsko „Slovo“ svetuje rusinskim poslancem naj v ustavoverski levičnjaški klub stope.

V **Insbrucku** so se bili 25. okt. zbrali škofje k slavljenju kronanja neke Marijine podobe in so se baje dogovarjali o politično cerkvenih vprašanjih denašnje dobe.

Ogerski levičnjaki so sklenili ne opirati novi volilni postavi. Sploh je videti, da so se Magjari precej stržovali in da bodo menj govorili v zboru in več delali, po vzgledu Hrvatov.

Vnanje države.

O bodoči zvezi mej **Francosko** in **Rusijo** se piše iz Amsterdama v „Frankf. Ztg.“, kot o gotovosti, ki se zvrši, kakor brz zdanji car oči zatisne. Carjevič naslednik je mnogo energičnejši in despotičnejši, nego njegov oče. Znano je, da je nemškemu narodu, posebno pa Prusom malo prijazen, in njegova soproga, ki kaže več samostalnosti, nego sicer žene ruskih vladalcev, je „Danka“ v pravem smislu besede.

Na **Francoskem** je bila 2. novembra ožja volitev v okraji Pas-de-Calais. Zmagal je bonapartist Delisse s 84.000 glasovi proti republikancu Brasme, ki je imel 74.000 glasov. Vlada je podpirala baje — bonapartista! Napoleonska zalega torej na Francoskem še dalje več tal zopet pridobiva v nesrečo naroda.

„Temps“ prinaša pismo vojvode Broglie, ki pravi, da nij nikoli z Arnimom o padci Thiersovem govoril.

„Union“ in „Moniteur“ poročata, da je don Alfonzo vendar le res zapustil karlistični tabor in pojde v Gradec počivat na lovorjih.

Nemški državni zbor v Berlinu je sprejel več poštnih pogodb z raznimi ameriškimi državami. — Proračun nemški balancira dohodke in stroške za leto 1875 na 521,801.139 mark.

O **Arnimovi** stvari sodi ruski „Golos“, da je prav osobno sovraštvo Bismarkovo vsega škandala krivo in pravi, da je tu pamet zapustila za svoj narod prav pametnega moža Bismarka.

Iz Novega Jorka se je brzojavljalo, da so v ameriškem St. Louis vsled nečega telegrama Bismarkovega našli Arnimovega tajnika, ki je v soboto na ladijo šel, da na zahtev Arnimov en del onih dokumentov v Berlin prinese, katerih manjka. Ali berlinska Reuterjeva telegrafska offica pravi, da nemškemu poslaniku v Washingtonu o vsem tem nij ničesa znano.

Dopisi.

Iz Proseka pri Trstu 2. novem-
[Izv. dop.] Kakor znano odpre se tu začetkom šolskega leta 74/75 pripravnici tečaj, ali krajše rečeno pripravništvo za učiteljsko izobraževališče. — Glavni namen te nove šole je: velikemu pomanjkanju ljudskih učiteljev v okoliščini. Do zdaj je moral vsak, kdor je hotel stopiti na učiteljsko izobraževališče, dovršiti spodnjo gimnazijo ali pa spodnjo realko. Vseled te najnovejše vladne navedbe pa tega več ni treba, nego oni, ki dovrši to pripravništvo, s dobrim uspehom, more po prestopu sprejemnem izpitu, katerega delati je bil pa tudi pred dolžan, prestopiti na pripravništvo. V to pripravništvo pa se sprejemajo dečki, ki so že izpolnili 14. leto, ali je pa pred začetkom leta 75. izpolni, dalje oni, ki so telesno in нравno nepokvarjeni, ter so že prejeli odpustno spričevalo kake ljudske ali meščanske šole. Kako razvidno so ti pogoji čisto malenkostni, tako, da bi bilo pač želeli, da bi se mnogo učencev za ta tečaj oglasilo.

Učni jezik bode tu slovenski, le tri ure na teden se bode podučevala nemščina, kot obligaten predmet. Sicer so pa predpisani razen odgoje vsi tisti predmeti, kakor za učiteljsko izobraževališče.

A kakor vsaka nova naprava, tako ima tudi ta šola ljutega sovražnika, ki na vse kriplje dela, da bi jo še pred porodom zadušil. In ta sovražnik je znani magistrat tržaških lahonov. Nij moja naloga v tem dalje pisariti, saj ve že vsak Slovenec dandenes, da kjer gre kaj proti slovensčini, ondi so ti magistratovci prvi. A baš tukaj se prav brezuspešno penijo!

Pa ravno ta faktum sam, ne glede na drugo dobro, bi moral naše okoličane in Krašovce izpodbosti, da bi tem bolj podpirali to šolo, da pošljejo v njo svoje dečke, ki so zmožni zgoraj navedene pogoje izpolniti. Dobrota, katero bode užival naš narod iz te nove navedbe, ne bode še vsakomu razvidna, a prepričala nas bode o tem bližnja bodočnost.

Vlada pa nij skrbela samo za šolo, nego ona bode tudi dala vsem učencem, ki niso iz Proseka doma, podporo v 50 gld.

Sicer pa nij ta šola namenjena izključljivo le za okoličane, nego vstop je dovoljen vsakemu sposobnemu Slovencu, naj bode že iz Primorskega, ali iz Kranjskega, ali od kodar hoče. Zatorej vabim našo vrlo slovensko mladež, ki se misli posvetiti učiteljskemu stanu, naj se v obilem številu udeleži. Sprejem se vrši vsak dan od 9. — 12. ure pred in od 2. — 4. ure popoldne in sicer pri podpisnem, ravno nasproti Proseške ljudske šole do 15. nov.; kajti 16. začne že poduk. Dano je pa na prosto voljo oglasiti se ustno ali pismeno.

Iz Dunaja 2. nov. [Izv. dop.] Narava izgubljeva svoj kinč, mrtva sezona se začne po njej, beli mož, sneg jej bode skoro zatislil oči, in spavala bode zemlja in se odpočivala plodnega truda. — Cerkev je z dobrim okusom ta čas porabila, da vanj postavi dan „vernih duš“. Narava vabi človeka k resnemu pogledovanju v svet, ona lahko v tem času vsakemu podaje povod in priliko spominjati se onih njemu dragih, ki so že izstopili iz odra življenja ter se vrnil v naročje matere zemlje. Ven na po-

kopališče roma staro in mlado, in pietetno položi reven ali bogat dar mrtvim na gomilo, in tudi človek ki je na tujem in nemá svojcev na pokopališču tujine, pridruži se romarjem spominja se tam mrtvih uže ljubih daleč tam v domovini in pogleda grobovje onih mu drazih duševnih boriteljev katerih dedščina mu je um bodrila, srce grela, pogleda kako se kaj besede na mrtvih uresničujejo: „eine nation, die ihre genies nicht ehrt, verdient nicht das ihr solche geboren werden“. Na dunajskih pokopališčih leži dosti velikih umetnosti, učenosti itd., leži Mozart, Grillparzer itd. hladni grob krije pa tudi velikana Slovana Jana Kollárja, velicega duhovna ljubezni, ki vse Slovane objema, velicega pesnika „Slavy dcera“, spominka, katerega je pesnik postavil od Nemcev ponemčenim — mrtvim Slovanom. — Na njegov grob me je želja vlekla in videl sem tam, da Götthejeve besede Slované glede mrtvega Kollárja ne zadenejo. Bodi Jugoslovan, bodi Severoslovan, na grobu Kollárja smo se našli in reči moram, dunajski Nemci so svoje velikoumnosti s pohojevanjem in kitenjem grobov manj čestili kakor kolonije Slovanov na Dunaji Kollárja. Cel čas, ko sem tam bil, mrgolelo je okolo njegovega groba ljudij, glasili so se slovanski dialekti iz ust dame, delavca, bogataža in ubozega češkega dninarja in nagrobni spominek bil je kar pokrit z vencem in slovanskimi trakovi, danih od posameznih društev itd.

„Jsa živ, v srdeci cely národ nosil:
Zemřev žije v srdeci národu celého.“

Kratek in pomenljiv napis zares. Da Kollár živi v srcu vsaj češkega naroda, ker pozna njegova dela res večina naroda, na grobu Kollárja sem spoznal, da ubogi češki dninar in bogata gospa Čeha, dijak in trgovec češki pozna Kollárjeva dela. — Preširna pesni — in Slovenci —?

Pokopali smo pred dvema letoma jugoslovansko zvezdo Preradovića; njega ne smem zabiti! Napotim se na Matzleinsdorfsko pokopališče, najdem tam okolo groba pesnika hrvaško mladino tukajšnje univerze, nekaj slovenskih dijakov, nekaj častnikov in na Dunaju bivajočih Hrvatov. Nagrobni kamen nij prebogat ali tudi ne prereven; na štirioglatnem vznožju stoji 3 komolce visok steber, na višku z prelomljino, naznanjoči kos velicega stebra: na odlomku tega stebra je vsekana lira, obdana z lavorovim vencem in dvema navskrižnema mečema, na vznožnem kamenu napis: Dem liebevollen gatten, zärtlichen vater, dem treuen sohn seines vaterlandes, dem tapferen kriegler seines kaisers, dem gefeierten dichter seines volkes; Peter v. Preradović, k. k. generalmajor und truppenbrigadier, geboren 19. März 1818, gestorben 18. Aug. 1872, do sem nemški napis, dalje hrvaški:

„Gle i tvoje nestade zvijezde,
Ona pade u viečnosti more,
Al joj svetlost još tvom rodu sjaje.
I sjati će nebrojenih lietah,
Ma da tebe na svijetu nije,
Već ti tielo hladni grobak krije.“

Dalje: „Jela v. Preradović, geboren 13. Juni, gestorben 27. Dezember 1870.“

Na spominku bilo je več vencev eden se slovanskimi trakovi, položen tje od dijaštva.

S—c.

Domače stvari.

— (Kranjska trgovinska zbornica razpuščena.) Trgovinski minister Banhans je razpustil kranjsko trgovinsko in obrtnijsko zbornico in deželni vladi naročil, takoj pripraviti in izvršiti nove volitve.

— († Theol. dr. Vončina) odbornik slovenske Matice, načelnik družbe kat. rokodelskih pomočnikov, profesor v bogoslovnici v Ljubljani je umrl. Konservativna stranka izgubi v njem energičnega in delavnega privrženika.

— (Dež. glavar Kaltenegger) se je včeraj z brzovlakom na Dunaj odpeljal zaradi avdijence pri cesarji glede dolenske železnice.

— (Iz Borovnice) se nam piše: V nedeljo 8. t. m. napravi bralno društvo Borovniško veselico z tombolo in petjem. Začetek ob 6. uri zvečer. Veselica hoče biti zanimiva, ker se bode več izvrstnih pevcev ljubljanske čitalnice udeležilo. — K obilnemu udeleževanju uljudno vabi ude in neude

Odbor.

— (Na Štajerskem) je prosilo za Stremajerjeve groše na Slovenskem še več duhovnikov nego na Nemškem, namreč v Lavatinski 146 duhovnikov, v sekovski pak 139. Pač nam je opomba pod peresom, a jo hočemo zatreti.

— (Poslovenjeni Nemci.) V tržaškem planinskem društvu je 30. okt. predaval sloveči štatistikar baron v. Czörnig o izletu na Notranjsko in zgornje Goriško. Najprej je omenjal geologične, tehnične, in štatistične razmere državnega rudnika za živo srebro v Idriji, ter je ob enem predložil neke vrste rude namreč srebrno kridlico, in cinobrovico. Dalje je bila razprava o zgodovini i zemljopisji nemških naselbin posebno Nemških Rovt (v Primorji, na Tolminskem). To naseljenje nemško iz Pusterske doline, ki se je prigodilo l. 1218 v omenjenih dolinah, katerim je mejnik južna gornata strau bohinjska. Dandenes tam govore nemško le še najstarejši kmetje, mladež ta je popolnem poslovenjena. Govornik omenja dalje nemško-rovtski narečje, ki je ohranilo prvotno nemško obliko, ko se je nasprotno v teku sto let pogubilo pri Nemcih; dalje ima narečje razno-tere slovenske besede, katere se navadno končujejo nmški. Jako zanimivo predavanje je bilo se splošno pohvalo sprejeta od več, nego 40. navzočih členov društva.

— (Utonil) je Jurij Solnec 31. okt. v Savi v Pšadu št. jakobske fare.

Razne vesti.

* (Da bi se ne odrgnili). V Pešti je umrl te dni posestnik K. Jakabffy, eden ujprijetnejših tamošnjih posestnikov. V njegovej zapuščini so našli znesek gld. 40.000 cekinov, ki je bil vsak posebej zavit v papir, da bi se ne odrgnili. Dediči gotovo tako ne bodo pazljivi. —

* (Goljuf utekel.) Dne 27. m. m. je utekel iz Potštajna na Doljnem Avstrijskem davkarski uradnik K. Held, izproneverši 2200 gold. erarnih novcev. Defraudant je bil oženjen in 54 let star.

* (Liebiga Kumi-izleček), ki se je najprej rabil v ruskih stepah, kot izvrstno zdravilo proti jetiki in sušci itd., pozneje pa tudi na Nemško prenešen, kot izleček, je res tako zdravilno sredstvo, da se more vsakemu bolnemu priporočati.

**Vsem bolnim moč in zdravje brez leka
in brez stroškov po izvrstni**

Revalescière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, ožonost, diabet, trganje, shušanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolje, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalescière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v skalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalescière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bolne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalescière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalescière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalescière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

St. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor

medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 8. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalencia Arabica“ (Revalescière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalescière ga je ozdravila popolnoma v 6 tednih.

St. 64.210. Markizo de Brehan, boleha je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shušjanji in hipohondriji.

St. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanji glave in davljenji.

St. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varadžin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tišcanji v prsih.

St. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznaidejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenju, nespanji in hujšanji.

St. 75.928. Barona Sismo 10 letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalescière je 4 krat tečnej, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50 krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 2 funta 2 gold. 50 kr., 4 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah 4 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolates v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradišču bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Moris, v Merunju J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Tržne cene

v Ljubljani 4. novembra t. l.

Pšenica 4 gld. 90 kr.; — rež 3 gld. 40 kr.; — ječmen 2 gld. 90 kr.; — oves 2 gld. — kr.; — ajda 2 gld. 90 kr.; — pros 2 gld. 90 kr.; — koruza 3 gld. 10 kr.; krompir 2 gld. 20 kr.; — fižol 5 gld. 40 kr.; masla funt — gld. 53 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 35 kr.; — špeh povojen — gld. 42 kr.; jajce po 2 1/2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 30 kr.; — teletnine funt 28 kr.;

svinsko meso, funt 26 kr. — sena cent 1 gld. 25 kr.; — slame cent — gld. 75 kr.; — drva trda 6 gld. 80 kr.; — mehka 4 gld. 90 kr.

Okrožnica.

Ker smo sledeče specialitete po prav nizke ceni nakupili, je tedaj moremo tudi le po prav nizke ceni

razprodavati.

S posebnim spoštovanjem

**Dunajsko tisko-tovarniška založna na katun,
Stadt, Ruprechtsplatz Nr. 3.**

Cenik:

- 1 tucat batistnih rutic otroških z barvenim okrajem 85 kr.
- 1 tucat batistnih rutic dekliških z barvenim okrajem in obrobljeno gl. 1.
- 1 tucat batistnih rutic damskih z barvenim okrajem in obrobljeno gl. 1.30.
- 1 tucat jaconet-rutic damskih z barvenim okrajem gl. 1.60.
- 1 tucat žepnih rutic za gospode z barvenim okrajem in obrobljeno gl. 2.50. Ravno isti prve sorte in elegantni gl. 3.
- 1 jedina damska rutica prve sorte batist-clair z različnimi monogrami črk, (všito ročno delo) 80 kr.
- 1 tucat belo-platnenih rutic gl. 2.
- 1 tucat angleško-zdravilnih frotirnih rutic gl. 3, pripravnije in boljše, nego goba.
- 1 tucat angl. piqué-obrisalov gl. 5.
- 1 tucat turšk. kopelnih obrisalov gl. 9.
- 1 par (2) piqué-odej na posteljo, z raznovrstnimi podobami in barvami gl. 6.
- 1 koberec pisane barve in strižnega blaga za predposteljo gl. 2.50.
- 1 koberec za predposteljo, večji gl. 3.50.
- 1 svilnata ruta damska za okolo vratu gl. 1.
- 1 svilnata ruta damska večji in iz elegantne robe gl. 1.50.
- 1 berol. voln. vratna ruta za gospode gl. 1.
- 1 berol. voln. vratna ruta iz elegantne robe gl. 1.50.
- 1 sviln. vratna ruta za gospode gl. 2.
- 1 sviln. vratna ruta iz elegantne robe gl. 3-4.
- 1 garnitura mizne naprave (pri obedu) za 6 oseb gl. 4.50.
- 1 garnitura mizne naprave za 12 oseb gl. 9.

Na posebno zahtevanje razpošiljamo tudi popolni cenik zaloge naše, dalje zagotavljam, da pošiljamo le dobro blago, ter končno iskreno priporočamo našo firmo in zavod.

**Wiener Cattun-
Druck-Fabriks-Niederlage,
Stadt, Ruprechtsplatz Nr. 3,
za cerkvijo, neproti zakristije.**

■ Ta cenik naj se blagovito shraniti, ker se le redko priobčuje. ■

Tuji.

3. novembra:

Evropa: Komčan, Šušljaj iz Rudolfovega. — Stare iz Mengša. — Lehr iz Pariza.

Pri Slonu: Mornig iz Vidma. — Majer iz Dunaja. — Svetličič iz Godoviča. — gr. Pače iz Ponoviča. — gr. Lichtenberg iz Prapreč.

Pri Maltet: Pfeffel iz Golnika. —

Buchsbaum iz Dunaja. — Gur iz Stuttgarta. — Stahl iz Hamburga. — Čeligi iz Dunaja.

Pri Zamorel: Victori iz Ajdovščine. — Hamer iz Celja. — Kristan iz Ljubljane.

Pri bavarskem dvoru: Žerovnik iz Gornjega grada.

Pri carju avstrijskem: Sternberg iz Železnikov.

Pri Virantu: Ricoli iz Ribnice.

Za bolnike, ki boleha jo na pljučah, srčnih in živčnih boleznih jako važno.

Libigovi Kumi-izleček.

Prosim Vas, da mi pošljete 36 flaconov Vašega Kumi-izlečka kar najprej mogoče, ker se je zdravje pri mojej hčeri očitno prav dobro pomenilo in to po devetdnevnej rabi, ker hočemo to ozdravljenje še nadaljevati. Splošno vsaki dan, posebno zvečer nastajajoča oslabenja je popolnoma zginilo, ter bolnica očitno uže bolje izgleda.

Jos. Eisenkolb,
nadučitelj.

Ker se je Vaš mnogočislani izleček tudi pri meni po 3 kratnej rabi omenjenih flaconov izkazal, kot izvrstno zdravilo, prosim tedaj še o pošiljatev, (se pošilja).

Katinka Stude.

Vsled poskusa teh štirih flaconov morem le toliko omeniti, da je kašelj nekoliko uže prestal, lagje dalje tudi sopem in čutim tudi večje nagnjenje k spanju vsled Vašega trjenja itd.

H. Müller.

Kupčica dr. Weila o tem predmetu brezplačno ali franco.

Cena enega flacona, oziroma zavijte velja 1 gld. a. v., obale ali za boji ne manje, nego 4 flaconov pošilja

Glavna zaloga Libigovega Kumi-izlečka,

Berolin, Friedrich-Strasse 196.

Znesek naj se pri naročenju takoj blagovoli vposlati, ker za Avstro-Ogersko ne pošiljamo poštanim povzetjem.

NB. Zdravniki našega závoda so vsaki hip pripravljeni, po uposlanej zdravstvenej preiskavi dotičnim bolnikom zdravniško nasvetovati, ne gledé na kakovo nagrado.

(314-1)

V prosep občinstva samega smo pripravljene, dobro znanim firmam izročiti razprodajo.

Najbolje sredstvo za ohranjenje in mehko usnjo na črevlje in konjsko opravo je

Rusko olje na usnje.

To olje ima posebno prijetno dišavo, in sicer se more v škornjih, ki so s tem oljem namazane, celo hoditi v salone brez spodnike. To olje stori dalje, da ne more skozi usnje vsakovrstni zrak, vročina in moč; ako se od časa do časa usnje napusti s tem oljem, postane kot baržun mehko, nepremočeno in postane dalje posebno elastično. Potenje na nogah ne škoduje potem več tacemu usnju, ki ostane mehko in raztegljivo ter dolgo traja. — Usnje, ki se je mazalo z ruskim oljem se more vsaki čas tudi mazati leštidlom ali lakom, ter se trajajoče lepo sveti. (305-2)

Steklenica po 1 in 2 gld.

V plehastih steklenicah po 5 in 10 funt.

Z svetinjo odlikovan!

Nobenega likavnega črnila več na črevlje!!

C. kr. izklj. privil.

za Avstro-Ogersko

Univerz. salonnimastnilak

za gospodske in damske črevlje in konjsko opravo.

Podpisanemu se je končno posrečilo iznajti izvrstni lak za črevlje i. t. d., ki stori mazanje črevljev s črnim prav nepotrebnost. Črevlje se pomažejo samo s čopičem in v nekoliko minutah se one svetijo temno črno. Usnja to čisto nič ne škoduje, nego postane nasprotno mehkeje in vlažneje, ter nepremično.

Steklenice po 1, 2, 3 gold. razpošilja

Tovarna in glavna zaloga

Joh. Gronar-jevi nasledniki

Dunaj, Kohlmarkt Nr. 5,

vis-à-vis Café Daum, na dvorišču v levo.